

H. Sæge: Den Bestemmelse, som her foreslaaes forandret, findes i Høiesterets Instrux af 7de December 1771: den er altsaa næsten 100 Aar gammel. Der er i den hele Ordning af Høiesterets Domsmyndighed en Styrke og en Eenhed, som i en vis Forstand tiltaler. Den absolute Konge, naar han selv er tilstede i Retten, leder Domsaffigelsen. Dommeren, som har affagt Dommen, ere ikke berettiget til at meddele Noget om sit Votum; naar Dommen endelig er affagt, angives ikke de Grunde, hvorpaa Dommen støtter sig. Dommen staaer som noget Absolut, ophøiet over Kritik; Kritiken kan ei heller ramme de enkelte Dommere, som have dømt i Sagen, og der er ikke nogen Mulighed for at kritisere de Grunde, hvorpaa Dommen støtter sig. Paa en Tid, hvor Dommerne nyde en stor Anseelse, hvor enhver Dommer, der indtræder i Retten, indtager en høi Plads i Samfundet, er en saadan Maade at dømme paa, i en vis Forstand gavnlig: al Modstand svinder. Dommen, der er affagt, staaer ikke blot juridisk uforanderlig, men med en moralsk Styrke, som har sin gode Betydning. — Men, naar man nærmere prøver det hele Princip, hvorpaa disse Bestemmelser støtte sig, er det et stort Spørgsmaal, om det er holdbart. Naar jeg skal tage Hensyn til, hvad jeg vil kalde de mere populære Grunde, som kunne anføres herimod, saa er det disse: at man i Alt vil kjende, ikke blot Resultatet, men ogsaa Grundene til Resultatet. Ligesom man fordrede at see, hvorledes det forholdt sig med Finantsstyrelsen, skjøndt der tidligere var en ikke ringe Tillid til den; ligesom man fordrede at faae en Forhandling om de forskjellige Love, inden de bleve endeligt vedtagne, og ligesom man skred til at fordrø en medbestuttende Myndighed i Lovgivningsmagten, et Indblik i Administrationsforholdene o. s. v., saaledes er det naturligt, at Befolkningen, naar en Dom er affagt, ønsker at vide, hvorfor den er affagt saaledes, og hvorledes den egentlig er dømt, — og det da navnlig, naar den overordnede Dom staaer i Modstrid med den underordnede. Der bliver noget Gaadefuldt og i mange Tilfælde uløselige Spørgsmaal, naar saaledes Grundene holdes tilbage, og derved kommer Domsmyndigheden i et stærkt Forhold til

Borgerne. Fra det Dieblit, der overhovedet er vaft en Sands for Offentlighed i Statens Anliggender, vil man ogsaa naturlig spørge: om den rette Maade at afvæbne smaalige Lidenskaber, fortrænge personlige Hensyn, udvikle Personligheden, styrke Charakteren, og ligesom at støbe den Mand, som i vigtige Spørgsmaal skal afgjøre Borgernes Skæbne, om, siger jeg, den rette Maade at virke i den Retning er den: at indeslutte Mænd inden fire Vægge, lade dem forhandle hemmeligt indbyrdes, og lade Uderverdenen være ubekjendt med hvad der foregaaer, eller, om den rette Maade ikke er den: at lade dem træde frem for Lyset, hvorved de ikke alene kunne blive kritiserede af deres Medborgere, men ogsaa til Gjengjæld kunne vinde en overordentlig moralsk Indflydelse, naar det viser sig under den Kamp, som udvikler sig, at de bestaae deres Prøve og indtage den høie Plads, hvorpaa de ere stillede, med Dygtighed. Det er dette, som naturligt bliver den mere populære Indvending imod, at Høiesteret ikke giver Grunde for sine Domme.

Disse Domme, der næsten lyde som Dralesprog, kunne let efterhaanden tabe deres sande moralske Betydning fra det Dieblit af, at den Fordring, at Grundene bør angives, har reist sig og ikke er fyldestgjort. — Men ved Siden heraf er der alvorligere Ulemper. Naar Høiesteret ubetinget stadfæster en Dom, saa kjender man Sagen fra Underretsdømmenes Præmisses — der kan ikke herste Tvivl i saa Henseende —, men naar Høiesteret forandrer Dommen eller blot de Grunde, hvorpaa Dommen støtter sig, eller naar den afviser Sagen eller hjemviser den, eller naar i meget udviklede Criminalsager blot enkelte Momenter fremtræde i en anden Skikkelse, da er der en fuldkommen Fordirring, og det er umuligt, selv for den skarpsindigste Jurist, at komme paa det Rene med; hvad der egentlig er dømt for. Man kan ad Omveie, ved private Forespørgsler og ved detaillerede Underfølgelser muligviis komme til det Resultat, at der er dømt for Det eller Det, men en Visshed ligeoverfor Verden kan der ikke existere: Retssikkerheden maa lide. Dersom man ret betragter Domstolens Stilling, saa vil det sees, at de have en alt overveiende Betydning for den